

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

נ.ו.

עין משפט
גור מצוה

קב"ט א מ"י ס"ג מ"ג
מכירה ה' ח סג
לחין קט טו"ע ח"מ כ"י
כ"ט ט"ק כ"ג ו"ע מ"מ:
קב"ט ב מ"י ס"ג מ"ג
מכירה ה' ח סג
כ"ט ט"ק כ"ג ו"ע מ"מ:
קב"ט ג מ"י ס"ג מ"ג
מכירה ה' ח סג

מוסף רש"י

מורה למינקה. ללקיט מתן
קודם השכמת (תוספת
ס"ג). ורש"י עומד.
ד"ה דלמחן וס"ג לא אסורין
ע"י שכל עומד הלא
נגזלין מי"ב, או דלמח
נגזלין לא אג"ל אלא וי
לקיט להו כגדולין דמי:
שחילו על שוד
פירוט מחולל. דין
אונאה להקדש. דמכ"י א"ס
ת"ח. ולשמיטת מחולל
ד"ה הכי דלמשע מילתא
אשמע מני מניטול מתן
ויקראו א"י. גרין
לעשות לו דמים. שהלא
אחיה על חוץ שיה עולה
של הקדש שיה מחולל עולה
ולא ימאה להקדש. (תוספת
ס"ג). יצא לחולין דבר
תורה. דלמחן כפקק
השמיטת והספיס (ס"ג),
ואם כל בהמה טהרה
כגבלי מוחן שפניו כסוכו
מכ"י. (ס"ג).
מדרבהם. דמ"ח א"ן
אונאה להקדש דמכ"י א"ס
חזי יכ"ל ח"ח ח"ח, ולא
הקדש. (ס"ג). לעשות לו
דמים מן התורה. ד"ה
מחלה מפניו לה לקמן
(ס"ג). בכדי אונאה. דלא
מתלה אלא שמהו (ס"ג).
ביטול מתן. שהמתלה
יעבר שפחות (ס"ג). ביטול
מתן יש להם. שס"ג
מתלה יתיר שפחות חזר
ל"י יונה קשיא ד"ה יוחנן
א"ר יוחנן (ס"ג).
ואיפוך כ"י. ר' יוחנן אמר
נרין לעשות דמים דבר
תורה ור"ל אמר מדבריהם
(ס"ג). דכ"י עלמא אית
להו דשמואל. ואי
בדקמתון לחולין דתי
מתלה. טומא א"ס היה
דמתו לאותם להקדש ולחולל
בדמים דתי מחולל. אג"ל
לכ"י אמר ר"ל נרין לעשות
דמים דבר תורה משום
דליהו לא מיתיון לחולל
בדמים שפחות אלא סבור
שיה חולין ש"ן את דמי
ההקדש. ור"י יוחנן סבר כן
מתחין לחולל (ס"ג). בכדי
אונאה. דלא מתלה אלא
שט"ס. ולא תיפוך.
לכ"י ד"ה יוחנן ור"ל
ואונאה קיימא ויכבוט מתן
לא חזי דתקא קשיא נן
ל"ל מחזי דלתי דברים.
ר"ל כרוב מחלה. דלפניו
פחות משפחות חזר. וה"ק
קרא ח"ס את אחיו הוא
דכשבור שפחות משפחות
השפחות לא משום.
הקדש אפילו שפחות מדי
אונאה חזר. והיטי דבר
תורה דקאמר ר"ל על ר"י.
יוחנן מוקף ליה
משמטייה. אג"ל בכיטול
מתן לא חזי כ"י יוחנן
ולא תיקשא לא ל"י יונה ולא
ל"י רימיה (ס"ג).

מזהו למינקה מינייהו ומיכל. כלומר לגדולין דידהו לא מנעיה לן שהרי
אפי' המיר עומר של אשמוק לא הורעיס קודם שזעורו וחרעס קודם
העומר ולא השרישו הוה הגדולין אסורין עד שיצא עומר הכה כ"י קא
מינעיה ליה לנקובי מן הורעיס שבקרקע ומיכל לאחר העומר: ושריטו
עומר. שהעומר ממיר את התלושין
הדשים של שנה זו ואלה גדולין המחזירין
שהשרישו: או דלמח כעלינו אג"ל
ארעא. ובקרקע כעלמא דמו ולא
ש"ן עומר גבייהו למשריהו: כ"י
ר' אחי אונאה. הא מתן לה במתניתין
ד"ה ללא לכל הגן דמתני': ביטול
מתן. יתיר משפחות: יש לכן או
אין להם. מי אמרין מחל מוני
(ויקרא ס'ה) הוא דליזעוט והא לאו
ככלל אונאה הוא אלא מתן
שמות הוא או דלמח כיון דלאו
דבר שבמדה הוא ולא אטעיה
דביורה כשאר דין אונאה הוא:
ר' יונה ור' רימיה מילתא כפאי
שפטייהו אמרי ולאו אדרבי אחי קיימי
אל"ר ר' יונירמיהו ארקקקק ורבי
יוחנן אונאה אין להם ביטול מתן יש
לכן: מ"ד ארקקקק. אמריה רבי
יוחנן: כ"ש. דארקקקקק נמי אמר
דכיון דלמשועיטן דביטול מתן לאו
ככלל אונאה הוא מהיכא אימעטי
אי דהקדשות קחשיב ליה מתן טעות
אע"ג דליכא טעות כלפי שמיא ואפי"ה
אמרין ביטול מתן כל שכן דלגבי
חכריה דליכא למימר טעה ודעתא
דכ"י לא אקנייה כל שכן דהדר:
מ"ד ארקקקק. אמריה: אג"ל
ארקקקקק לא. דאילו גבי הדיוט
אמרין טעה ודעתא דכ"י לא אקני
אג"ל ארקקקקק לא למימר והא וכוין
דלמחנה דין אונאה טעות נמי לא
אמרין זהו דשמואל: מחולל.
כדלמחן דלימעט מלמחנה וטעות
נמי ליכא למימר זהו דמחן טעה:
מן הסתם כדלמחנה ור"ל ור"ל:
א"ס כ"י קודם כעל מוס. רישא
דמתני' הכי האומר הרי זו תחת זו
וז תמורת זו או חליפי זו הרי זו תמורה
וז מחוללת על זו לא אמר כלום שאין
קרבן תמים מתחלל ואם היה קודם
בעל מוס יצא לחולין ונרין לעשות
לו דמים א"ס אין זו של חולין יפה
ככל הקדש מוקף עליה מעומי עד

כדמי הקדש: יצא לחולין דבר טורה. ואפי' אין זו יפה כמותה כדלמח
דלמחנה מלמחנה: א"ס נרין לעשות לו דמים דבר טורה. דגבי הקדשות
ערך כמיכא ככולהו ערבך שווי משמע. ור' יוחנן סבר ערך
כל דמים שיערכויה משמע ליה א"ס זול א"ס יוקר: וס"ר יונה ארקקקקק
כו. ל"י יונה קשיא דרבי יוחנן אדרבי יוחנן: ואיפוך. אליבא דר'
יונה. אג"ל אליבא דרבי רימיה לא מיפוך דהא ל"י רימיה אליבא דרבי
יוחנן ארקקקקק אין להם ביטול מתן דמ"ד ארקקקקק אג"ל ארקקקקק
לא כדשמואל. וה"ק איתא בתמורה" לרבי יונה איפוך וקמיפלגי ר"ל
ור' יוחנן מ"ד אין להן ביטול מתן אית ליה דשמואל דכיון דאימעטי
מלמחנה לא שנה שמהו לא שנה יתר משפחות דאילו גבי הדיוט
אמרין טעה אג"ל בקדש ליכא למימר טעות: ומר ל"י ליה דשמואל.
קסבר כיון דליכא יתר משפחות לאו דרך מתן הוא וכוין דלגבי מתן
לאו מידי הוא גבי חילול נמי לאו מידי עבד: שחיללו אין. דהא
אימעטי מלמחנה לא שנה גדולה ולא שנה קטנה: לכפחילה לא.
ודבר תורה דערך שווי משמע: ומר סבר אפי' לכפחילה. ערבך
כל דהו משמע הלך לפאקוטי איסוריה ואפילו מדרכין שרי ומיהו
לאחר זמן יעלם: לעולם ככדי אונאה. וקאמר דבר תורה ואפילו
ככדי אונאה נרין לעשות דמים דבר תורה: ולא תיפוך. דאי מפכת
להן אונאה דמתני' כרוב חסדא דפחות מדי אונאה חזר מדא"ר יוחנן אונאה אין להן
דקאמר אין מחזירין להן אונאה הוא. אג"ל ר"ל כ"י מושבתי ליה

מזהו למינקה ומיכל מינייהו כמאן דשריין
בכדא דמי ושריניהו עומר או דלמח כעלינו
אג"ל ארעא תיקו אמר רבא אמר רב חסא
בעי רבי אחי אונאה אין להם ביטול מתן
יש להם או אין להן אמר ר"ג הדר אמר
רב חסא פשיט ר' אחי אונאה אין להם
ביטול מתן יש להם ר' יונה אמר אהקדשות
ר' רימיה אמר ארקקקקק ותרוייהו משמיה
דר' יוחנן אמרו אונאה אין להם ביטול מתן
יש להן מ"ד ארקקקקק אבל אהקדשות
מ"ד ארקקקקק אבל אהקדשות לא כדשמואל
דאמר שמואל יהקדש שוה מנה שחילו
על שוה פרוטה מחולל תנן התם" יאם היה
קודש בעל מוס יצא לחולין וצריך לעשות
לו דמים א"ר יוחנן יצא לחולין דבר תורה
וצריך לעשות לו דמים מדבריהם ור"ל
אמר אף צריך לעשות לו דמים מן התורה
במאי עסקינן אלימא בכדי אונאה בהא
לימא ר"ל צריך לעשות לו דמים דבר תורה
והתנן אלו דברים שאין להם אונאה
הקרקעות והעבדים והשטרות וההקדשות
אלא ביטול מתן בהא לימא רבי יוחנן
צריך לעשות לו דמים מדבריהם והא"ר יונה
ארקקקקק ורבי רימיה אמר ארקקקקק
ותרוייהו משמיה דר' יוחנן אמרי אונאה אין
להם ביטול מתן יש להם לעולם בכיטול
מתן ואיפוך דרבי יוחנן ר"ל ודר"ל לרבי
יוחנן במאי קמיפלגי ברשמואל דאמר
שמואל הקדש שוה מנה שחילו על שוה
פרוטה מחולל מר אית ליה דשמואל ומר
לית ליה דשמואל איבעית אימא דכולי
עלמא אית להו דשמואל והכא בהא
קמיפלגי מר סבר שחילו אין לכתחלה
לא ומר סבר אפילו לכתחלה איבעית
אימא לעולם בכדי אונאה ולא תיפוך
וברב חסדא קמיפלגי דאמר מאי
אין להם אונאה אינן בתורת אונאה
דאפי'

איכא זין אונאה הקדש
להוסף דמים מדרכין א"ר יונה ר"ל דבר
תורה אג"ל לרבי יוחנן דלמח מדבריהם אחי ליה שפיר ועליל נמי
אמר יד הקדש על העליונה אפילו באונאה ועוד אי ביטול מתן
דקאמר ר' יונה מדבריהם א"כ נצטרך לומר דלמח א"ר ליה להם ביטול
מתן היינו אפילו מדרכין א"כ להשלים דמים וצריך קמיני דלרין
לעשות לו דמים ועליל"י ד הקדש על העליונה: ור"ל אמר אפי'
בבבבבב. מימה דב"ה המקדש שדהו (ערך דף ט"ג). אומר כי אמר
שמואל שחללו לכתחילה מי אמר ובפ"ק דסנהדרין (דף ד'): אמר
דבשמות הקדש נענין ט' וכהן ולעולם הנעלים קודמין שמוסיפין
חומש אלמח מחזירין אמר ריח הקדש וי"ל דה"פ שחללו אין שנתכוון
לחללו שפחות מדמיו עבד זה אסור לעשות ואין צריך להשלים
אלא מדרכין אג"ל לכתחילה שעשה דבר שנתכוון לחללו
זהו כשזה וטעה ונמלא שהקדש שוה יותר ישלים מן התורה
ומר סבר אפילו לכתחילה לא ישלים אלא מדרכין אף על פי
שנתכוון שוה כשזה אג"ל כשזה אסור לאנותם הקדש ס':
דאפילו

(6) (תמורה ח: כל הטהור).
(7) קדושין י"ג. כטורות
ה. נ: משילה ד: תמורה
ח: ערבך ט"ג. (8) (תמורה
ט: ד) (תמורה ט: ט"ג).
(9) גליל ט"ג. (10) המדרש
(11) ור"ל ס"ג. (12) ח"ל
(13) ערין ט"ג. (14) ור"ל.
(15) ערין ט"ג. (16) ור"ל.
(17) ור"ל. (18) ור"ל.
(19) ור"ל. (20) ור"ל.
(21) ור"ל. (22) ור"ל.
(23) ור"ל. (24) ור"ל.
(25) ור"ל. (26) ור"ל.
(27) ור"ל. (28) ור"ל.
(29) ור"ל. (30) ור"ל.
(31) ור"ל. (32) ור"ל.
(33) ור"ל. (34) ור"ל.
(35) ור"ל. (36) ור"ל.
(37) ור"ל. (38) ור"ל.
(39) ור"ל. (40) ור"ל.
(41) ור"ל. (42) ור"ל.
(43) ור"ל. (44) ור"ל.
(45) ור"ל. (46) ור"ל.
(47) ור"ל. (48) ור"ל.
(49) ור"ל. (50) ור"ל.
(51) ור"ל. (52) ור"ל.
(53) ור"ל. (54) ור"ל.
(55) ור"ל. (56) ור"ל.
(57) ור"ל. (58) ור"ל.
(59) ור"ל. (60) ור"ל.
(61) ור"ל. (62) ור"ל.
(63) ור"ל. (64) ור"ל.
(65) ור"ל. (66) ור"ל.
(67) ור"ל. (68) ור"ל.
(69) ור"ל. (70) ור"ל.
(71) ור"ל. (72) ור"ל.
(73) ור"ל. (74) ור"ל.
(75) ור"ל. (76) ור"ל.
(77) ור"ל. (78) ור"ל.
(79) ור"ל. (80) ור"ל.
(81) ור"ל. (82) ור"ל.
(83) ור"ל. (84) ור"ל.
(85) ור"ל. (86) ור"ל.
(87) ור"ל. (88) ור"ל.
(89) ור"ל. (90) ור"ל.
(91) ור"ל. (92) ור"ל.
(93) ור"ל. (94) ור"ל.
(95) ור"ל. (96) ור"ל.
(97) ור"ל. (98) ור"ל.
(99) ור"ל. (100) ור"ל.

גליון הש"ס
תוס' ר"ח יצא וכו'
ואפילו אם התמנה ע"ן
לע"ל דף ט' ע"ב תוס' ד"ה
ואלו: